Håkan Skogsjö

Bidrag till släkten Mouritz genealogi

Särtryck ur
Genealogisk Ungdoms Tidskrift 1979:1
[ISSN 0347-9862]
utgiven av föreningen Genealogisk Ungdom i Göteborg

Distribuerad som pdf-fil 2024
Copyright © Håkan Skogsjö (CC BY-SA 4.0)

Bidrag till släkten Mouritz genealogi

av Håkan Skogsjö

I Strängnäs stifts herdaminne, del III, sid. 467, uppges att kyrkoherden i Eskilstuna, Elias Mouritz (död 1699) var född i Norrland, troligen i Ångermanland, på 1650-talet. Hans far sägs vara en officer Alexander Mouritz.

Denne Alexander Mouritz nämns några gånger i Ramsele tingslags (Ångermanl) domböcker på 1600-talet och då i sådana sammanhang, att vissa upplysningar om hans släkt framkommer.

Det framgår av domboken den 22 januari 1683 (§ 11), att den då avlidne kaptenen Alexander Mouritz änka hette Märta Eliasdotter. Hon nämns som arvinge till den utan barn avlidne kyrkoherden i Arnäs (Ångermanl), Israel Thelaus. Med kännedom om herdaminnets uppgift att Israel Thelaus var son till kyrkoherden i Ramsele, Elias Thelaus, synes det därför sannolikt, att Märta Eliasdotter var en syster till Israel Thelaus och således dotter till ramsele-kyrkoherden Elias Thelaus.

Detta bekräftas också i domboken den 21 januari 1669 (§ 11) vid en process mellan kyrkoherden Elias Thelaus änka, Karin Jönsdotter, och hennes avlidne makes barn i ett tidigare äktenskap. Bland dessa barn, som då var styvbarn till Karin Jönsdotter, nämns som närvarande vid rättegången bl.a. "Sahl: Alexanders Son, Thomas". Denne Alexander är identisk med kaptenen Alexander Mouritz, och han är alltså måg till kyrkoherde Elias Thelaus (inte son såsom uppges i Härnösands stifts herdaminne, III:132).

Frågan om var Alexander Mouritz var bosatt kan jag endast delvis besvara. I 1647 års mantalslängd upptas en 'fältväbel Alexander' som boende i Ödsgård i Edsele församling (Ramseles grannförsamling i söder). I 1648 och 1649 års mantalslängder förekommer inte Ödsgård, medan det i 1650 och 1651 års längder sägs bo en 'löjtnant Alexander Tomasson' där. Denne är identisk med Alexander Mouritz, vilket styrks av bl.a. fadersnamnet Tomasson (Alexander hade ju som tidigare nämnts en son Tomas till vilken jag återkommer). Gården Ödsgård, där Alexander Tomasson bodde, brukades enligt mantalslängderna från år 1656 och framdeles av kyrkoherde Elias Thelaus, och detta styrker ju också Alexander Tomassons identitet.

Alexander Mouritz fader - Tomas - är för mig helt okänd, och jag vet inte heller varifrån Alexander var bördig.

Jag har kännedom om två (ev. tre) av Alexanders barn. Inledningsvis nämndes sonen Elias Mouritz, som blev kyrkoherde i Eskilstuna. Jag har även nämnt en son Tomas. Han torde vara identisk med "Häijgderijdharen (= hejderidaren = skogvaktaren) Thomas Mouritz", vilken den 12 februari 1677 (§ 28) anklagade en ramselebonde för olaga älgjakt. Detta är enda gången jag har påträffat honom i Ramsele tingslags domböcker, och jag har inte heller funnit honom i mantalslängderna för tingslaget. Detta bör betyda att han inte var bosatt där. Jag har inte heller kunnat återfinna honom i Samzelius: Jägeristaten (Stockholm 1915-1916). En tredje son till Alexander Mouritz är måhända den i domboken den 21 januari 1680 (§ 5) nämnda "sig:r Klas Mouritz", om vilken jag dock inte känner mer än namnet.

SAMMANFATTNING

ALEXANDER TOMASSON MOURITZ. Fältväbel (1647), löjtnant (1650-51) och slutligen kapten. Död före 1669 21/1. Han var åtminstone 1647 och 1650-51 bosatt i Ödsgård, Edsele sn (Ångermanl). - G.m. Märta Eliasdotter, dotter till kyrkoherden i Ramsele, Elias Thelaus och N.N.Eriksdotter.

Barn:

Elias, död 1699, kyrkoherde i Eskilstuna.
Tomas, myndig 1669 21/1, nämnd såsom hejderidare 1677 12/2.
? Klas, nämnd 1680 21/1.